

124/341

= 25

~~375~~

375

ԱԳՂ

4503

ՏԵԽՆԻԿՈՒՄՆԵՐԻ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹՅԱՆ ՊԱՅ-
ՄԱՆՆԵՐԸ ՅԵՎ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹՅԱՆ ՍՏՈՒ-
ԳՈՒՄՆԵՐԻ

Ծ Ր Ա Գ Ր Ե Ր Ը

ԱՐԶԼՈՒՍԳԼԽՎԱՐԶՈՒԹՅԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՅԵՐԵՎԱՆ—1927

1803-1804

1803-ԱԳՀ

Գրառեպար 293

Տիրած 600

Պետհրատի 2-դ տպարան Յերեվանում—750

ՏԵԽՆԻԿԱԻՄՆԵՐԻ ԸՆԳՈՒՆԵԼՈՒԹՅԱՆ ՊԱՅ- ՄԱՆՆԵՐ

1. Տեխնիկում ընդունվում են՝ համաձայն Արհ-
լուսգլխավարչության կողմից հաստատված ընդունելու-
թյան ծրագրերի՝ 7-ամյա, գյուղ-յերիտ, և գյուղատն-
տեսական զպրոցներն ավարտած 15—20 տարեկան
տղաներ ու աղջիկներ:

ԾԱՆՈԹ.—Բացառիկ դեպքերում Արհլուսգլխավարչության
թույլատվությամբ կարող են ընդունվել և ավելի մեծ-
հասակներ:

2. Տեխնիկում ընդունվել ցանկացողները ներկա-
յացնում են համապատասխան զիմում տվյալ տեխ-
նիկումին, կցելով նրան հետևյալ վավերաթղթերը:

1. Կրթական վկայական, 2. ծննդյան վկայական,
3. զինծառայության վերաբերյալ վկայական, 4. խըն-
դրատվի արտադրական և հասարակական ստաժի
վկայական և 5. զիմողի ծնողների կամ իր սոցիալա-
կան զրությունը ճշտող փաստաթուղթ:

ԾԱՆՈԹ.—Զիմումները կարելի չէ փոխադրել
համապատասխան տեխնիկումին, կցելով նրան 2 հա-
տի կոպեկանոց համակազրույմ:

3. Տեխնիկում ընդունվողները ներկայացնում են
պետ. բուժ. հիմնարկից ստացած համապատասխան
վկայական իրենց առողջության մասին:

ԾԱՆՈԹ.—Տեխնիկում չեն կարող ընդունվել այն քաղաքացիները, վորոնք տառապում են հեռեյալ հիվանդութիւններով:

1. Թոքերի պալարախտ, կոխի բացիւնները զըտնւթած լինելու դեպքում, 2. Սիֆիլիսն իր վարակիչ շրջանում մինչև վարակիչ լերեուլթների վերանալը, 3. Բորոտացավ, ըրնոսկլերոմա ե մաշկի պալարախտ, յեթի մարմնի բաց մասերի վրա խոցեր կան, 4. վոսկրերի և գեղձերի պալարախտ ֆիստուլներով, 5. Հարորակ խուլեր, 6. մաշկի հիվանդութիւններ, ա) գլխի, կզակի և մարմնի գոնջուկ և ածելող վորքինի (стригуший лишай. парша) զանազան տեսակներ, մինչև ալգ հիվանդութիւնների վերացումը, բ) մաշկի հիվանդութիւնների վոչ վարակիչ տեսակներն այն դեպքում, չերը նրանք տարածված են մարմնի բաց մասերի վրա և ծովալվում են մեծ չափով, վորով և խանգարում են ուսման, 7. սրտի որդանական ախտ կոմպենսացիայի խանգարումով, 8. միզալին գործարանների ախտեր՝ անմիզապահութիւն հետ միասին, 9. ծանր նեֆրիտներ, 10. աչքի հիվանդութիւններ՝ կոպերի վորորք և շրջումն ակնախնձորի բորբոքման չերեվուլթներով, տրախոմա խորն ինֆիլտրացիայով (մինչև բուժվելը), 11. ականջների խուլթիւն, 12. հոգեկան հիվանդութիւններ, 13. ծանր նյարդալին հիվանդութիւններ— եպիլեպսիա հաճախ կրկնվող նոպաներով, սուրբ Վիտոսի պար (սուր արտահայտված), 14. սուր արտահայտված տրավմատիկ ներոզներ:

4. Ակադեմիական ստուգման յենթակա բոլոր լնդրատուները ստուգվում են համապատասխան տեխնիկումում հետեյալ առարկաներից.

1. Հայ և ռուս լեզուներից, 2. հասարակագիտու-

թիւնից և աշխարագրութիւնից, 3 մաթեմատիկայից (նաև գրաֆիկայի տարերք).

ԾԱՆՈԹ. 1.— Լուսժողովոմարի կողմից հաստատված՝ ընդունելութիւն ժամանակ պահանջվող ստուգելի առարկաների ծրագրերը կարելի չե ստանալ տեխնիկումներում:

ԾԱՆՈԹ. 2.— Գեղարվեստական արդյունաբերական տեխնիկում ընդունվողները յենթարկվում են նաև հատուկ ստուգումների, վորոնց նպատակն է վորոշել ընդունվողի գեղարվեստական ընդունակութիւնները և նրա պատրաստութիւնն աստիճանն ընտրած մասնագիտութիւնը հետեւում:

5. Տեխնիկում ընդունվում են՝

ա) բանվորներն ու աշխատավոր գյուղացիները (չքավոր և միջակ) և նրանց զավակները, Համ. Կոմկուսի (բ.) և Համ. ԼԿՅԵՄ անդամները, մանկատան սանիւրը, նաև այն անձինք, վորոնց իրավունքները զարոցական հիմնարկութիւններ ընդունելու տեսակետից հավասարված են բանվորներին և աշխատավոր գյուղացիներին (սրանք են՝ կարմիր բանակայիներ, Կարմիր բանակի և նավատորմի հրամանատարական վարչական և քաղաքական կազմը և պետքադվարչութիւնն աշխատակիցներն ու նրանց զավակները, Կարմիր բանակի հաշմանդամներն ու նրանց զավակները, գյուղական լուս-աշխատավորներ, գյուղի և զավատակալին բժիշկներ, և այլ բժշկա-սանիտարական աշխատավորներ և տեխնիկումի դասատուներ զավակները):

բ) աշխատավոր ինտելիգենցիայի, ծառայողների, արհեստավորների և տնայնագործների զավակները.

գ) այլք:

Յիւրաքանչիւր գրուպայի սահմանում գերադասութիւն է տրվում՝

ա) ակադեմիական ավելի պատրաստվածներին և
բ) տեխնիկումի մասնագիտության համապա-
տասխան արտադրական ստաժ ունեցողներին:

Մասնագիտական թեքում ունեցող բ. աստիճանի
դպրոցի շրջանավարտները կարող են ընդունվել իրենց
մասնագիտությանը համապատասխանող տեխնիկումի
2-րդ կուրսը, չեթե նրանք լրացուցիչ ստուգվեն տեխ-
նիկումի 1-ին կուրսում ավարտվող մասնագիտական
առարկաներից:

6. Տեխնիկում ընդունված ուսանողների քանակը
չպետք է բարձր լինի Արհիւսգլխավարչության կողմից
սահմանված նորմալից:

ԾԱՆՈԹ. Սահմանված նորմալից խտտումներ կարող
են տեղի ունենալ միայն Արհիւսգլխավարչության թույլա-
տվութեամբ:

7. Տեխնիկում ընդունվելու համար գլխումներ
տրվում են ոգոստոսի 1-ից—27-ը: Նորեկների ալա-
դեմիական ստուգումները կատարվում են սեպտեմբերի
1-ից—10-ը: Նորմալ պարապմունքները սկսելուց 3 օր
առաջ՝ տեխնիկումը հայտարարում է ընդունված
նորեկների ցուցակները: Նորմալ պարապմունքները
տեխնիկումներում սկսվելու են սեպտեմբերի 15-ին:

8. Տեխնիկում ընդունված նորեկ ուսանողները
հետաքննվում են տեխնիկումից, չեթե նրանք ալա-
դեմիական տարեսկզբից՝ առանց հարգելի պատճառ-
ների՝ 2 շաբաթվա ընթացքում չեն սկսել ակադեմիա-
կան պարապմունքները:

9. Նորեկ ուսանողների ընդունելութունը կա-
տարելու նպատակով տեխնիկումին տանձիք ոգոստոսի
25-ից—սեպտեմբերի 15-ը գործում է նորեկների ընդու-
նելության հանձնաժողովը հետևյալ կազմով.

1. Տեխնիկումի վարիչը կամ նրա տեղակալը
(նախագահ), 2. տեխնիկումի մասնագիտությանը հա-
մապատասխանող արհեստակցական միության գաղ-
բյուրոյի ներկայացուցիչը, 3. Համ. Կոմկուսի Գաղ-
կումի ներկայացուցիչը, 4. Համ. ԼԿՅՆՄ Գաղկումի
ներկայացուցիչը, 5. Տեխնիկումի դասատուների ընդ-
հանուր ժողովում ընտրված ներկայացուցիչը, 6. Լուս-
բաժնի ներկայացուցիչը, 7. Ուսգործբյուրոյի ներկա-
ցուցուցիչը:

ԾԱՆՈԹ. 1. — Կոոպերատիվ տեխնիկումի ընդունելության
հանձնաժողովի մեջ է մտնում նաև Կոոպերսրդի ներկա-
ցուցիչը:

ԾԱՆՈԹ. 2. — Ընդունելության հանձնաժողովում բոլոր
հարցերը վճռվում են ձայների պարզ մեծամասնութեամբ:

ԾԱՆՈԹ. 3. — Ընդունելության հանձնաժողովի իր աշ-
խատանքների համար ոգոստոսից սկսած և տեխնիկումի տեխ-
նիքական ապարատը:

10. Ընդունելության հանձնաժողովը.

ա) կազմում է ակադեմիական ստուգումներին
յենթակա անձանց ցուցակը.

բ) Կազմակերպում է ակադեմիական ստուգում-
ներ կատարելու նպատակով ստուգիչ հանձնաժողով-
ներ, ղեկավարում է վերահասու չե լինում նրանց աշ-
խատանքին.

գ) սոցիալական զտման չեթարկելով ստուգում-
ներին բավարար պատրաստութուն հայտարարած-
ներին՝ կատարում է տեխնիկումի նորեկների ընդու-
նելութունը:

11. Նորեկների ընդունելության հանձնաժողով-
ներն ընդունելության ժամանակ առաջնորդվելու չեն
յուրաքանչյուր տիպի տեխնիկումին կցված շրջանայ-
նացման (ռալոնիզացիալի) հետևյալ տախտակով.

1. Յերեանի Մանկավարժական տեխնիկում ընդունվում են՝ Յերեանի, Մեղրու, Նոր-Բայազետի և Դարալագյազի գավառների 7-ամյա, գյուղացիքի և պուլգատնտեսական դպրոցների շրջանավարտները:

2. Լենինականի Մանկավարժական տեխնիկում-Լենինականի, Զանգեզուրի և Դիլիջանի գավառներից:

3. Ստեփանավանի Մանկավարժական տեխնիկում—Փամբակ Լոռու գավառից:

4. Վաղարշապատի Մանկավարժական տեխնիկում—Եջմիածնի գավառից:

5. Յերեանի թրքական Մանկավարժական տեխնիկում—ՀՍՍՀ բոլոր գավառներից:

6. Յերեանի արգյունաբերական, գեղարվեստական—արգյունաբերական և կոոպերատիվ տեխնիկումները—ՀՍՍՀ բոլոր գավառներից:

7. Յերեանի պուլգատնտեսական տեխնիկում—Յերեանի, Եջմիածնի, Մեղրու և Դարալագյազի գավառներից:

8. Լենինականի պուլգատնտեսական տեխնիկում-Լենինականի, Փամբակ—Լոռու, Դիլիջանի, Նոր-Բայազետի և Զանգեզուրի գավառներից:

12. Ակադեմիական ստուգումներ կատարելու նպատակով տեխնիկումին առնթեր կազմակերպվում են ստուգիչ հանձնաժողովներ: Ստուգիչ հանձնաժողովները կազմում են ամյալ տեխնիկումի դասատուներից և հաստատվում են նորեկների ընդունելության հանձնաժողովի կողմից: Ստուգիչ հանձնաժողովները ղեկավարվում են Լուսժողկոմատի (Արհլուսգլխվարչության) կողմից ստուգումներ կատարելու կարգի մասին հրատարակած հատուկ հրահանգով:

13. Սույն կանոնները խախտող նորեկների ընդունելության հանձնաժողովների վորոշումները կարող են բողոքարկվել Արհլուսգլխվարչությանը, ըստ վորում բողոքները արվում են տեխնիկումի ընդունելության հանձնաժողովին, վորն իր չկրակացության հետ 3 օրվա ընթացքում ներկայացնում է այդ բողոքն Արհլուսգլխվարչությանն ի կարգադրություն:

14. Նորեկների ընդունելության հանձնաժողովները՝ ընդունելության աշխատանքները վերջանալուն պես՝ պարտավոր են ինչպես ընդունված նորեկների, այնպես էլ չընդունվածների բոլոր գոկումենտները և տոհմաբաղ ընդունելության ու ակադեմիական ստուգումների վերաբերյալ բոլոր նյութերը հանձնել տեխնիկումի վարիչին:

15. Տեխնիկումի ընդունելության հանձնաժողովը ներկայացնում է իր հաշվետու զեկուցումը տեխնիկումի վարիչին՝ տեխնիկումի նորմալ ակադեմիական պարապմունքներից վոչ ուշ, քան 10 օրվա ընթացքում: Տեխնիկումի վարիչն իր հերթին ներկայացնում է Արհլուսգլխվարչությանն իր հաշվետու զեկուցումը 1927—28 ակադ. տարվա ընդունելության մասին վոչ ուշ քան հոկտեմբերի 1-ը:

Արհլուսգլխվարչության պես՝

ԽՈԶԱՄԻՐՅԱՆ

Արհլուսգլխվարչության մեք. ՏԵՍՏԱՆՆԻՍՆԻՍ

Կ. ՄԵԼԻՔ-ՈԶԱՆԶԱՆՆԻՍ

Ծ Ր Ա Գ Ի Ր

ՅԵՐԿՐԱՆԱՓՈՒԹՅԱՆ

Լրիվ զննական յերկրաչափություն, իսկ սիւտեմասիկ կուրսից հետեւալը.

ՆԵՐԱԾՈՒՐՅՈՒՆ.

Մաթեմատիկական առաջադրություններ ուսմանուններ, արտիոմներ, թեորեմներ՝ ուղիղ և հակադարձ, հետեւանքներ:

ՀԱՐՔԱՅԱՓՈՒՐՅՈՒՆ (պլանիմետրիա)

Ուղիղի արտիոմները և նրանցից բոլորը հետեւանքները: Ուղիղ հատված: Հատվածների համասարությունը և անհամասարությունը: Հատվածների գումարը և տարբերությունը:

Ս.ԿԵՂԵՐԵՐ.

Անկյան կողմերը և գագաթը: Համասար և անհամասար անկյուններ: Անկյունների գումարը և տարբերությունը: Կից անկյուններ: Ուղիղ անկյուն, ուղղահայաց ուղիղին, ուղղահայացի հիմքը, թեք և ուղիղ, բութ և սուր անկյուններ: Թեորեմներ կից անկյուն-

ների մասին: Հետեւանքներ: Հակադիր (վերադարձ), անկյուններ, թեորեմներ հակադիր անկյունների մասին:

ՀԱՐ ԲԱՐՈՒՆԱԳԻՍ ԿԱՏԵՂԵՐՆԵՐ.

Բազմանկյուն. պարագիծ: Յեռանկյուն: Յեռանկյունների բաժանումը: Յեռանկյան ամենագլխավոր դեղեր: Համասարաբունդ յեռանկյան հատկությունները: Գաղափար համաչափության առանցքի մասին: Յեռանկյունների համասարության համեմատելիները: Յեռանկյան անկյունների և կողմերի կախումը իրարից: Թեորեմ յեռանկյան արտաքին անկյան մասին. այս թեորեմի հետեւանքը, թեորեմներ յեռանկյան համասար և անհամասար կողմերի դիմաց գտնվող անկյունների մասին. նրանց հակադարձ թեորեմներ, այս թեորեմներից բոլորը հետեւանքները:

II

Յեռանկյան մեջ յուրականչուր կողմը վերջը և մյուս յերկու կողմերի գումարից և մեծ՝ նրանց տարբերությունից: Ուսուցիչի բեկցալը կտրճ և նրան ընդգրկող ամեն մի բեկցալից:

Յեռանկյուններ, վերոնր ունեն 2-ական համասարադասաբունար համասար կողմեր, իսկ այդ կողմերի միջև ընկած անկյունները համասար չեն: Ուղղահայաց և թեք գծեր. նրանց մասին թեորեմներ: Ուղղահայան յեռանկյունների համասարությունը: Ուղիղ հատվածի միջնուղղահայացի հատկությունը: Անկյան կիսողի հատկությունը: Յերկրաչափական տեղ. կառուցման հիմնական խնդիրները: Զուգահեռ ուղիղներ: Հիմնական թեորեմներ: Համապատասխան գուգահեռ կամ ուղղահայաց կողմեր ունեցող անկյուն-

ների յեռանկյան և բազմանկյան անկյունների դու-
մարը:

Զուգահեռակողմ, ուղղանկյուն (շեղանկյուն) և
քառակուսի: Այն թեորեմները, վորոնք արտահայտում
են նրանց անկյունների կողմերի անկյունագծերի
հատկությունները: Կենտրոնական համաչափություն:
Հատվածի բաժանելը հավասար մասերի:

Թեորեմ յեռանկյան յերկու կողմերի միջնակե-
տերը միացնող ուղիղի մասին: Թեորեմ արապեցի կող-
մերի միջնակետերը միացնող ուղիղի մասին: Շրջագիծ,
շրջան, շառավիղ, արամագիծ, ուղիղ, լար, հատող և
շոշափող գծեր, սեկտոր, սեգմենտ: Շրջագծի և ուղիղի
ընդհանուր կետերի թիվը: Յերեք կետերի վրայով
տանել շրջագիծ: Ուղիղների հավասարությունը և տն-
հավասարությունը: Տրամագծի հատկությունները: Այն
հարաբերությունը, վոր կա ուղիղների, նրանց ձգող
լարերի և վերջինների հեռավորության մեջ կենդրո-
նից:

Թեորեմներ շոշափողի և շոշափման կետով տա-
րած շառավղի մասին: Այն շոշափողի դրությունը,
վորը զուգահեռ և լարին: Խնդիրներ տված շրջագծին
կամ յերկու շրջագծերին տանել շոշափողներ:

Շրջագծերի հարաբերական դիրքը:

Մեծությունների չափումը:

Անկյունների չափումը ուղիղներով: Կենտրոնա-
կան անկյուն և նրա չափը: Անկյունաչափ: Ներգծած
անկյան չափումը: Համապատասխան կառուցման
խնդիրներ: Թեորեմներ այն անկյունների մասին, 1-ին,
վորոնց գագաթները գտնվում են շրջանի մեջ (բայց
վոչ կենտրոնում) 2-րդ, կամ շրջագծից դուրս, (կողմերը

հատողներ են, կամ կողմերից մեկը կամ յերկուսը շո-
շափողներ են):

Ներգծած և արտագծած բազմանկյուններ:

Արտագծել յեռանկյան շուրջը և նրա մեջ ներգծել
շրջագիծ: Ուսուցիկ ներգծած քառանկյան հակադիր
անկյունների հատկությունը: Ուսուցիկ արտագծած
քառանկյան հակադիր կողմերի հատկությունը:

ՆՄԱՑ ԱՊԱՏԿԵՐՏԵՐ

Նման յեռանկյուններ: Այն թեորեմները, վորոնք
արտահայտում են յեռանկյունների նմանությունը:
Նման բազմանկյուններ: Նման բազմանկյունների վերա-
ծումը նման յեռանկյունների: Նման բազմանկյուն-
ների պարագծերի հարաբերությունը: Նման դասավոր-
ված ձևեր:

Բոլոր անցածի վերաբերյալ հաշվելու խնդիրներ:

Ծ Ր Ա Գ Ի Ր

ՀԱՆՐԱՀԱՇՎԻ

ա. — Բնական թվեր և նրանց վրա գործողություններ: Հավասարության և անհավասարության նշաններ:

Ուղիղ գործողությունների հիմնական որենքները.

1) $a + b = b + a$ (տեղափոխման որենք) 2) $(a + b) + c = a + (b + c) = a + b + c$ (գուգորդական որենք. 3) $a + b : ab$ միշտ իրենից ներկայացնում է մի թիվ: Հակադարձ գործողությունների սահմանումը:

$a + b - b$, $a \cdot b : b$ $\bar{V}a^2$: Կոտորակ թվերի ծագումը (թվի բնութան առաջի բնագրծակումը): Կոտորակ թվերի վրա չորս գործողություններ կատարելը:

Տառերի գործածության ոգտակարությունը հանրահաշվում: Հանրահաշվական արտահայտությունների գործակից, աստիճան բարձրացնելը: Միանդամ և բազմանդամ: Նման անդամների միացնելը: Հանրահաշվական արտահայտություններին թվական արժեքներ տալը: Ինչ կարգով պիտի կատարել գործողություններ, չեթե փակագծեր չկան: Փակագծերի գործածությունը և նրանց նշանակությունը: Միանդամների և բազմանդամների վրա չորս գործողություն կատարելը:

Գումարի և տարբերության բառակուսին. —

Գումարի և տարբերության արտադրյալը: Նրանց չերկրաչափական բացատրությունը: Պարզ հավասարումներ, պարզ հավասարումներով խնդիրներ կազմելը:

բ. — Հարաբերական թվեր: Հարաբերական թվերի բազմապատկումը և բաժանումը. բացասական թվերի աստիճան բարձրացնելը, միանդամների և բազմանդամների բազմապատկումը: Գումարի և տարբերության խորանարդը:

Կրճատ բազմապատկումների ֆորմուլաների միջոցով: Բազմանդամների բաժանումը միանդամով, բազմանդամների բաժանումը բազմանդամով:

Տասնական սիստեմի թվարկությունը, ինչպես կանոնավոր դասավորված բազմանդամ:

Հավասարումներ — $2x = 5$, $7x = -4$, $2, 19 - 3x = 14 - 8x$, բազմանդամների բազմապատկիչների վերածելը (մասնավոր դեպքեր): Հանրահաշվական կոտորակներ: Հանրահաշվական կոտորակների կրճատումը: Հանրահաշվական կոտորակների վրա չորս գործողությունները: Մոտավոր ճշտությամբ գործողություններ կատարելը. զրանց գործածությունը չերկրաչափության մեջ և ֆիզիկայում (մակերեսների և ծավալների հաշվելը մոտավոր ճշտությամբ): Համեմատություններ, համեմատությունների տեսության գործածությունը:

գ. — Առաջի աստիճանի հավասարումներ: Մի անհայտով առաջի աստիճանի հավասարումներ կազմելը: Առաջի աստիճանի չերկու և ավելի անհայտներով հավասարումների վճռելը ա) գործակիցների հավասարման բ) արտածման ձևով վճռելը: Յերկու և ավելի անհայտներով հավասարումներ կազմելը, խառը խըն-

դիրներ լերկրաչափությունից, ֆիզիկայից և այլ հա-
րակից առարկաներից:

Թվաբանություն: Թվաբանական գործողություն-
ներ ամբողջ թվերի հետ: Չափեր: Հասարակ և տաս-
նորդական կոտորակներ: Պարբերական կոտորակներ:
Հարաբերություններ և համեմատություններ: Ուղիղ և
հակադարձ համեմատություն: Տոկոսներ: Յերից կա-
նոն:

Ծ Ր Ա Գ Ի Ր

ՀԱՅՈՑ ԼԵԶՎԻ

1. Յոթնամյա դպրոցի լրիվ դասընթացքը.
2. Ընթերցանություն. — Ազատ և սահուն կար-
գալ, պատմել և վերլուծել գրվածքները՝ հասարակ-
կան, սոցիալական և գեղարվեստական տեսակետ-
ներից:
3. Քերականություն. — Ստուգարանություն և հա-
մաձայնություն:
4. Քերականության տեսություն — վոճարանու-
թյուն, գիտելիքներ գրվածքների տեսակների մասին:
5. Գրականություն. — Համառոտ ծանոթություն
արևելահայ գրողների մասին:
6. Գրավոր. — անսխալ (ուղղադրական տեսակե-
տից) շարադրություններ, վերապատում, բնութագրու-
թյուն. կյանքից վերցրած խնդրույուն պատմվածք-
ներ, նկարագրություն, հիշողություններ, տպավորու-
թյուններ և այլն:

Программа

По русскому яз

1. Беглое правильное чтение небольших статей
и рассказов.

2. Самостоятельная передача прочитанного.
3. Ответы на вопросы, поставленные преподавателем.

4. Знание наизусть стихотворений и басен, выученных раньше.

5. Письменное заполнение анкеты (ответы на вопросы: где родился, когда, из кого состоит семья и т. п.).

6. Грамматика — глагол, спряжение глаголов. Времена, наклонения. Правописание глаголов.

Имя существительное. Родовые окончания. Имена существител. с шипящей буквой на конце. Склонение.

Синтаксис простого предложения.

7. Письменные упражнения по грамматике.

ՀԱՍԱՐԱԿԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ

I ՅԵՐԿՐԻ ՅԵՎ ԽՍՀՄ ԺՈՂՈՎՐԴ. ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆԸ.

I ԽՍՀՄ ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆԸ

1. Հողատիրություն և հողօգտագործում. հացաբույսերի մշակույթ. տեխնիք. բույսերի մշակույթ, ալյուրագործություն և բանջարաբուծություն, անասնաբուծություն, թռչնաբուծություն, շերամապահություն, մեղվաբուծություն, անտառագործություն, Խ. Ս. Հ. Մ. Անդրկովկասյան Ֆեդերացիայի և Հայաստանի Ս. Խ. Հ. գյուղատնտեսական ուղյակագրքի:

2. Խ. Ս. Հ. Մ. պետական արդյունաբերությունը: Մասնավոր և ոտար արդյունաբերությունը և նրանց տնտեսական դերը: Մանր արդյունաբերություն. — տնայնագործական և արդյունա — կոպերատիվային: Տեղական և կենտրոնական արդյունաբերություն: Ժ. Տ. Գ. Խ և նրա տեղական մարմինները:

Գրականության I-ին կեսի

ա) Բարխուդ. Տնտեսական աշխարհագրություն (3-րդ գլ. գյուղատնտեսություն)

բ) Հ. Հովհաննիսյան. Համառոտ աշխարհագրություն

Պրակտիկական 2-րդ կեսի

ա) Բորիսով. Տնտեսական աշխարհագրություն.
(Տնայնագործություն՝ 214—218 էջ):

3 Մեր արդյունաբերություն— ձեռք բերվող և մշակվող— ամենակարևոր ճյուղերը, — մետաղ, վառելիք, մեքենաների և հաղորդակցության միջոցների կառուցումը. ելեքտրաարդյունաբերություն, մանվածալին, քիմիական: Գյուղատնտեսական հում նյութեր և սննդի մթերքներ: Նախադասերադմյան գրություն և ուրիշ յերկիրների հետ համեմատություն: Հայաստանի հումար՝ սղնձաարդյունաբերություն, գինեգործություն, մանվածալին արդյունաբերություն. Հայաստանի խորհրդային իշխանության ջանքերը յերկրի ինդուստրիալիզացիայի գործում:

Պրակտիկական

ա) Բորիսով. Տնտեսական աշխարհագրություն,
(4-րդ գլ. արդյունաբերություն):

4. Ս. Ս. Ն. Մ. արդյունաբերության զանազան ճյուղերի աշխարհագրական դասավորությունն ըստ բնական և տնտեսական սղնձանների:

Պրակտիկական

ա) Բորիսով. Տնտեսական աշխարհագրություն.
(Ռաշոնացում, տնտեսական սղնձաններ 13—31 էջ):

5. Փոխանակություն և շուկա: Ճանապարհներ և հաղորդակցության միջոցների դերը:

Պրակտիկական

ա) Բորիսով. Տնտեսական աշխարհագրություն.
(հաղորդակցության ճանապարհներ 218—235. ներքին տեղություն՝ 238—243 էջ):

6. Բանվոր դասակարգն և արդյունաբերական ապրանքների հիմնական արտադրողը: Ս. Ս. Ն. Մ. բանվոր դասակարգի քանակն ու աճումը: Հայաստանի բանվորության թվի աճումը, վորպես յերկրի ինդուստրիալիզացիայի հետևանք:

2. ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ԿԱՐԳԸ ՅԵՎ Ս. Ս. Ն. Մ. ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ.

1. Խորհրդային իշխանության ելույթներ: Նրա տարբերությունը բուրժուական պետության կարգերից, (միահեծան, դեմոկրատիկ հանրապետական):

2. Բանվորների և գյուղացիների միությունը, վորը կոմիվե՝ Ս. Ս. Ն. Մ. սահմանադրությամբ: Աշխատավորների իրավունքի դեկլարացիա: Խորհրդային իշխանության սերտ կապը աշխատավորական մասսաների հետ:

Պրակտիկական 1, 2, յեվ 3-րդ կեսի:

ա) Բերդնիկով և Սվետլով.— Քաղաքական գրադիտության դասընթաց. (1-ին գլ. 8. Խորհրդ. իշխանութ. ու խորհրդ. հանրապ. կազմակերպ. 188—223 էջ. 2-րդ հավելված 1-ին Անդրկ. ՍՖՍՀ սահմանադրութ.):

3. Ս. Ս. Ն. Մ. սահմանադրությունը վորպես խորհրդային պետության հիմնական որհներ: Աշխատա-

վորների ընտրական իրավունքները: Խորհրդային իշխանություն կազմակերպումը կենտրոնացում է տեղերում: Ժողովրդական կոմիտեները և նրանց աշխատանքը: Խորհրդային իշխանության քաղաքականությունը Խ. Ս. Հ. Մ. մեջ ապրող զանազան ազգությունների նկատմամբ: Այդ քաղաքականության միջազգային (ինտերնացիոնալ) բնույթը: Ինքնուրույն (ալիտոնում) հանրապետություններ: Խորհրդային սոցիալիստական Հանրապետությունների Միության Անդրկովկասյան Ֆեդերացիայի և Հայաստանի սահմանադրությունը:

Մեքսիկայի մասին գլուխում

1. Գյուղատնտեսական գործունեությունը բնական պայմանները և նրանց ազդեցությունը գյուղական տնտեսության բնույթի վրա: Գյուղատնտեսական շրջանների մասին հասկացողություն:

Փրակաճություն

ա) Բորիսով. Տնտեսական աշխարհագրությունը (51—50 և 13—32 էջ)

բ) Հ. Հովհաննիսյան. Համառոտ աշխարհագրություն:

2. Գյուղ. տնտես. ցած մակարդակը և բարձրացնելու ճանապարհները: Հողաշինարարություն, ջրաշինարարություն, գյուղական տնտեսության մեքենայացում: Ելքարոֆիկացիայի նշանակությունը: Կոոպերացիայի նշանակությունը գյուղական տնտեսության բարձրացման գործում: Մասսայի ինքնագնությունը և ինքնագործունեությունը: Պետական ոգնություն:

3. Ծանոթություն տեղական գյուղացիական տնտեսության բարելավման ծրագրին:

Ուսման 7-րդ տարի

Համաշխարհային սեփականություն

1. Մենդի և հում նյութի, հիմնական մթերքների, վառելիքի ու մետաղի՝ ձեռք բերելու, մշակելու ու պահեստների արտադրության — համաշխարհային ամենակարևոր կենտրոնների աշխարհագրական դասավորումը: Աշխատանքի բաժանման բնական պայմանները:

2. Յերկրագնդի զանազան շրջանների տնտեսական կապը: Յերկրագործական և ծանր արդյունաբերական յերկրները, իբրև համաշխարհային տնտեսության մասեր:

3. Սպառման առարկաների և արդյունաբերության միջոցների արտադրման համաշխարհային աճումը՝ տեխնիկայի զարգացման հետ կապված:

4. Ծանր արդյունաբերական ամենախոշոր յերկրները (Հ. Ամ. Միացյալ Նահանգները, Մեծ Բրիտանիան, Ֆրանսիան, Գերմանիան, Ճապոնիան):

Նրանց գաղութներն ու նրանցից կախված յերկրները: Խ. Ս. Հ. Մ.-ի տեղը համաշխարհային տնտեսության մեջ:

2. ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՐԳԸ ԻԲՐԵՎ ԿԱՊԻՏԱԼԻԶՄԻՑ ՍՈՑԻԱԼԻԶՄԻՆ ԱՆՅՆԵԼՈՒ ԱՆՑՈՂԻԿ ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՐԳ.

1. Տեխնիկայի զարգացումը և արտադրական ուժերի աճումը: Հակասությունների սրումը կապի-

տալիստական հասարակութեան ներսում: Նա ընդունակ եւ տիրապետելու արտադրական ուժերի աճումը: Իմպերիալիզմ: Իմպերիալիստական պատերազմներ եւ արտադրական ուժերի անխմստ վատնումն:

2. Պրոլետարիատ: Նրա պայքարը: Բուրժուազիայի անկումը եւ հեղափոխական շարժման աճումը անխուսափելի չի:

Գրականություն 1-ից յեվ 2-րդ կեսերի

ա) Բերգսոնիով եւ Սվետլով. Քաղ. գրագ. դաս. (1. կապիտալիզմի զարգացումը մինչև Ֆրանսիական կապիտալի դարաշրջանը, 2. Ֆրանսիական կապիտալն ու իմպերիալիզմը, 3. պատերազմն ու կապիտալիզմի ճակատագիրը 20—91 էջ):

բ) Տյումենեով. — Աշխատանքի պատմություն: Արտադրության համակենտրոնացում 143—148: Իմպերիալիզմ 149—155 գաստկարգալին հակասությունների սրվելը 156—159: Բանվոր գոսակարգի քաղաքական կռիվը 166—173: Արտադրության անխլխանություն 174—178):

գ) Արտ. կարինյան Իմպերիալիստական պատերազմը եւ Հայաստանը:

դ) » » Դաշնակցությունը փաստերի դեմ,

3. Արտադրության համալցնացում: Շահագործման վոչնչացումն, գասակարգերի եւ պետություն անհետացումը: Տնտեսության եւ աշխատանքի պլանաչափ (ծրագրված) կազմակերպումն: Արտադրական ուժերի զարգացումն: Կենցաղի եւ կյանքի ձևերի փոփոխումը: Սոցիալիստական հասարակարգ: Ապագայի կոմունիստական հասարակությունը:

Գրականություն 6:

ա. Բերգսոնիով եւ Սվետլով. — Քաղգրագիտություն. զաս. ընթաց (կոմունիստական հասարակությունն ու անցման հասարակարգը, 136—162 էջ):

բ. Տյումենեով «Աշխատանքի պատմություն» (սոցիալիզմ, 178—184 էջ):

4. Խորհրդային կարգն իբրեւ անցողական՝ սոցիալիզմին անցնելուն: Տնտեսության գլխավոր ճյուղերի ազգայնացումն (խոշոր արդյունաբերություն, հող, հաղորդակցության միջոցներ): Սոցիալիստական շինարարության «հրամայող բարձրունքներ»: Տնտեսության ծրագրումն: Տնտեսության ծրագրման դժվարությունները մի յերկրում, ուր տիրապետողն եւ մտնր գլուղացիական տնտեսությունը:

5. Կոոպերացիայի նշանակությունն ու դերը: Կոոպերացիան դեպի սոցիալիզմ տանող իսկալան ուղին եւ: «Քաղաքակիրթ կոոպերատորների հասարակարգ»:

Գրականություն 6

ա. Կոոպերացիա եւ գլուղական տնտեսություն:

բ. Ժավորոնկով եւ Ջյուրինսկի հեռաձայն եւ տնտեսական գլուղացիական տնտեսություններից դեպի կոլլեկտիվ տնտեսություն:

6. Համաշխարհային տնտեսության եւ կապիտալիստական յերկրների հետ կապ ունենալու անհրաժեշտությունը: Պայքար մեր տնտեսության անկախություն համար: Արտաքին առևտրի մենաշնորհը: Յերկրի ինդուստրիալիզացիա:

7. Սորհրդային փութութունը իրը համաշխարհային հեղափոխության մարտական ճակատ: Բուրժուական ողակավորումն: ՍՍՀՄ-ի պայքարը քաղաքական անկախության համար: Մեր արտաքին քաղաքականությունը իմպերիալիստական և ճնշված յերկրների նկատմամբ (Արևմուտքի և Արևելքի): Կարմիր բանակ:

8. Կուլտուրական բարձրացման աճումն ու անհրաժեշտությունը: Կուլտուրական ճակատ: Կյանքի ձևերի փոփոխումն:

**ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ Բ. ԱՍՏ. ԴՊՐՈՑԻ ՀԱՍԱՐԱԿԱ-
ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ (ԱՐԴԻԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ) ՀԱՄԱՐ
ՀԱՅԵՐԵՆ ԼԵԶՎՈՎ**

1. Ժավորոնկով և Զյուբինսկի.—Հետաքննաց և անհատական գյուղացիական տնտեսությունից դեպի կոլեկտիվ տնտեսություն:

2. Լենինը և գյուղացիները:

3. Ս. Ս. Հ. Մ գյուղատնտեսությունը:

4. Գործարանն ի՞նչ և տալիս գյուղին.

5. Բանվորն ու գյուղացիները,

6. Կոոպերացիա և գյուղական տնտեսություն.

7. Գյուղացու աշխատանքները.

8. Գյուղի հարուստներն ու չքավորները.

9. Քաղաք և գյուղ.

10. Սորհրդային իշխանությունը գյուղում.

11. Հ. Հովհաննիսյան.—Համառոտ աշխարհագրություն.

12. Հ. Ազատյան.—Թեղիսներ Հայաստանի խորհրդայնացման 5-րդ տարեդարձի առթիվ:

13. Բորիսով.—Տնտեսական աշխարհագրություն.

14. Բերդնիկով և Սվետլով.—Քաղաքագիտության դասընթ.

15. Արտ. Կարինյան.—Դժպերիալիստական պատերազմը և Հայաստանը:

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0945463

7. Խորհրդային միությունը իբր համաշխարհային հեղափոխության մարտական ճակատ: Բուրժուական ողակավորումն: ԽՍՀՄ-ի պաշտարը քաղաքական անկախության համար: Մեր արտաքին քաղաքականությունը իմպերիալիստական և ճնշված յերկրների նկատմամբ (Արևմուտքի և Արևելքի): Կարմիր բանակ:

8. Կուլտուրական բարձրացման աճումն ու անհրաժեշտությունը: Կուլտուրական ճակատ: Կյանքի ձևերի փոփոխումն:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ Բ. ԱՍՏ. ԴՊՐՈՑԻ ՀԱՍԱՐԱԿԱ- ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ (ԱՐԴԻԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ) ՀԱՄԱՐ ՀԱՅԵՐԵՆ ԼԵԶՎՈՎ

1. Ժավորոնկով և Զյուբինսկի.— Հետաքննաց և անհատական գյուղացիական տնտեսությունից դեպի կոլեկտիվ տնտեսություն:

2. Լինինը և գյուղացիները:

3. Խ. Ս. Հ. Մ գյուղատնտեսությունը:

4. Գործարանն ի՞նչ և տալիս գյուղին.

5. Բանվորն ու գյուղացիները,

6. Կոոպերացիա և գյուղական տնտեսություն.

7. Գյուղացու աշխատանքները.

8. Գյուղի հարուստներն ու չքավորները.

9. Քաղաք և գյուղ.

10. Խորհրդային իշխանությունը գյուղում.

11. Հ. Հովհաննիսյան.— Համառոտ աշխարհագրություն.

12. Հ. Ազատյան.— Թեղիսներ Հայաստանի խորհրդայնացման 5-րդ տարեդարձի առթիվ:

13. Բորիսով.— Տնտեսական աշխարհագրություն.

14. Բերզնիկով և Սվետով.— Քաղաքագիտություն դասընթ.

15. Արտ. Կարինյան.— Դպրերիալիստական պատերազմը և Հայաստանը:

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0945463

20 Aug.

341

1927p.

492

1803